

Форма № 09/18

Затверджена рішенням вченої ради
ІДГУ

від 30.08.2018 р., протокол № 1

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ НАУК
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ І ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Навчально-методичною радою ІДГУ

Протокол № 4 від 15.01 2019 р.

Голова НМР Н. М. Кольцун Н. М. Кольцун

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Право інтелектуальної власності

(назва навчальної дисципліни)

освітній ступінь магістр
(назва освітнього ступеня)

спеціальність для всіх спеціальностей
(код і назва спеціальності (предметної спеціальності або спеціалізації))

тип дисципліни вибіркова
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

Н. Соловйова-Бондарькова Н.О.
(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова науково-методичної ради факультету

У.Ф. Чижанок
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою української і всесвітньої історії та
протокол № 8 від 10.01.19 культури

Завідувач кафедри В.А. Писаренко В.
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми:

Метіль Анастасія Сергіївна, кандидат
юридичних наук, старший викладач кафедри
української і всесвітньої історії та культури.

Рецензенти програми:

Плахіна Ірина Вікторівна, кандидат юридичних
наук, доцент кафедри української і всесвітньої
історії та культури.

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів:3	Лекції:	
	14	4
Модулів:1	Практичні заняття:	
Загальна кількість годин:90		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом:2	Лабораторні заняття:	
Семестр:3	Семінарські заняття:	
	10	2
Тижневе навантаження (год.):	Консультації:	
- аудиторне:2		
- самостійна робота:4	Індивідуальні заняття:	
Форма підсумкового контролю:залік		
Мова навчання: українська	Самостійна робота:	
	66	84

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення: сукупність правовідносин щодо регулювання прав інтелектуальної власності, майнових та особистих немайнових прав авторів, підстави їх виникнення та здійснення.

Метою вивчення курсу “Право інтелектуальної власності” є формування системних знань щодо основних інститутів права інтелектуальної власності, механізмів реалізації та захисту майнових та немайнових прав суб’єктів права інтелектуальної власності, вивчення законодавства, яке регулює відносини по створенню та використанню об’єктів права інтелектуальної власності.

Завдання вивчення: формування у студентів системи знань, а також отримання навичок та уявлень, необхідних для здійснення творчої діяльності та захисту своїх майнових та особистих немайнових прав, як в Україні, так і поза її межами.

Передумови для вивчення дисципліни: основи правознавства, конституційне право України, цивільне право, кримінальне право, адміністративне право.

Міждисциплінарні зв’язки: конституційне право України, цивільне право, кримінальне право, адміністративне право.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі результати навчання.

Знання:

- предмета та характеру професійної діяльності, природи етичних стандартів та здатність діяти на їх основі.
- основ теорії та філософії права, структури правничої професії та її ролі у суспільстві.
- засад і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів таких фундаментальних галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

Уміння:

- Здатність до абстрактного, логічного та критичного мислення, аналізу і синтезу.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Навички логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Комунікація :

- Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.
- Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

Автономність та відповідальність:

- Уміння планувати і організовувати свою професійну діяльність.
- Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
- Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування. самостійне визнання негативних наслідків за скоєння неправомірних дій та/або правопорушень у сфері правовідносин різного виду.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)						Кількість годин (заочна форма навчання)							
		Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
1	ТЕМА 1. Поняття та зміст права інтелектуальної власності	4	2	2				8	1	1					12
2	ТЕМА 2. Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності	4	2					9	2	1	1				12
3	ТЕМА 3. Авторське право.	3	2	2				9	1	1					12
4	ТЕМА 4. Суміжні права.	3	2	2				9	2	1	1				10
5	ТЕМА 5. Об'єкти та суб'єкти патентного права.	4	2	2				9							12
6	ТЕМА 6. Правове регулювання засобів індивідуалізації товарів і послуг	3	2					9							12
7	ТЕМА 7. Захист прав інтелектуальної власності	3	2	2				9							10
	Проміжний контроль							4							4
Разом: 90		24	14	10				66	6	4	2				84

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Поняття та зміст права інтелектуальної власності.

Поняття права інтелектуальної власності в об'єктивному та суб'єктивному значенні. Зміст права інтелектуальної власності. Поняття немайнових та майнових прав інтелектуальної власності. Виникнення прав інтелектуальної власності. Обмеження майнових прав інтелектуальної власності. Поняття та класифікація об'єктів права інтелектуальної власності. Характеристика первинних та вторинних суб'єктів права інтелектуальної власності. Інші суб'єкти відносин права інтелектуальної власності.

Тема 2. Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

Передача і перехід майнових прав інтелектуальної власності. Правові підстави розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Правочини щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Недоговірні і договірні способи розпорядження правами інтелектуальної власності. Види договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Особливості розпорядження майновими правами на окремі об'єкти інтелектуальної власності. Поняття

ліцензії та ліцензійного договору. Державна реєстрація передачі прав та ліцензійних договорів на об'єкти інтелектуальної власності.

Тема 3. Авторське право.

Поняття й ознаки об'єкта авторського права. Первинні та похідні суб'єкти авторського права. Виникнення авторських прав у творця твору. Зміст та види авторських прав. Поняття та випадки вільного використання творів (з оплатою винагороди та безоплатного). Строк дії авторського права. Підстави для обмеження строку охорони майнового права автора. Перехід творів у суспільне надбання. Розпорядження майновими авторськими правами. Передання та перехід майнових авторських прав. Поняття та зміст авторського договору.

Тема 4. Суміжні права.

Різновиди суміжних прав. Сфера дії суміжних прав в Україні. Виникнення суміжних прав. Строк дії суміжних прав. Вільне використання об'єктів суміжних прав. Використання фонограм або відеограм, опублікованих із комерційною метою. Особисті немайнові та майнові права виконавця, виробника фонограми або відеограми, організацій мовлення. Розпорядження майновими правами.

Тема 5. Об'єкти та суб'єкти патентного права.

Оформлення патентних прав Поняття винаходу. Умови патентоздатності винаходу. Корисна модель як об'єкт українського патентного права. Специфіка охорони корисних моделей. Поняття промислового зразка. Придатність промислового зразка для набуття права інтелектуальної власності на нього. Суб'єкти патентного права. Патентне відомство. Апеляційна палата. Представники у справах інтелектуальної власності (патентні повірені). Оформлення патентних прав. Особливості патентного права в Україні на секретний винахід і секретну корисну модель.

Тема 6. Правове регулювання засобів індивідуалізації товарів і послуг.

Поняття й ознаки комерційного (фірмового) найменування. Комерційні найменування та торговельні марки. Юридично-правова природа торговельної марки. Суб'єкти прав на торговельні марки. Обсяг правової охорони торговельної марки. Позначення, які не можуть бути зареєстровані як торговельні марки. Реєстрація торговельної марки. Передання права власності на торговельну марку. Поняття географічного зазначення. Ознаки та види географічних зазначень. Суб'єкти права на географічне зазначення. Надання правової охорони географічним зазначенням.

Тема 7. Захист прав інтелектуальної власності.

Порушення прав інтелектуальної власності. Порушення, що дають підстави для судового захисту. Неправомірне використання об'єктів права інтелектуальної власності. Втрата права на захист порушених прав інтелектуальної власності. Порядок і основні форми захисту прав інтелектуальної власності. Цивільно-правові засоби захисту прав. Адміністративна відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності. Накладення штрафу на порушника прав інтелектуальної власності. Кримінальна відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності..

5.2. Тематика семінарських занять.

1. Тема 1. Поняття та зміст права інтелектуальної власності.
2. Тема 2. Авторське право.
3. Тема 3. Суміжні права.
4. Тема 4. Об'єкти та суб'єкти патентного права.
5. Тема 5. Захист прав інтелектуальної власності.

5.3. Організація самостійної роботи студентів.

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин		Форми звітності
		д\ф	з/в	
	Підготовка до аудиторних занять та усіх видів контролю:	24	24	Опорний конспект лекцій, конспект семінарських занять
	- опрацювання лекційного матеріалу;	10	10	
	- підготовка до семінарських занять;	10	10	
	- підготовка до проміжного контролю.	4	4	
	Виконання індивідуальних завдань:	42	60	Індивідуальне науково-дослідне завдання (тези доповідей, наукова стаття). Термінологічний словник Реферат Презентація
	- підготовка індивідуального науково-дослідного завдання (тези доповідей, наукова стаття);	10	20	
	- складання термінологічного словника;	10	10	
	- написання реферату;	12	15	
	- підготовка до презентації результатів дослідження.	10	15	
	Разом	66	84	

Орієнтовний перелік тем для виконання самостійної роботи:

1. Поняття та структура інтелектуальної власності.
2. Об'єктивне право інтелектуальної власності: поняття, загальна характеристика, джерела.
3. Суб'єктивне право інтелектуальної власності: поняття, зміст та юридичні властивості.
4. Суб'єкти права інтелектуальної власності: поняття та класифікація.
5. Державна система охорони та захисту інтелектуальної власності в Україні.
6. Концепції правової охорони авторського права: історія та сучасність.
7. Об'єктивне авторське право: поняття, загальна характеристика, джерела.
8. Об'єкти авторського права: поняття, класифікація.
9. Твори, які не охороняються авторським правом.
10. Суб'єкти авторського права: поняття, класифікація.
11. Патентне право: поняття, загальна характеристика, джерела.
12. Об'єкти патентного права: поняття, види, умови правової охорони.
13. Суб'єкти патентного права.
14. Зміст суб'єктивних патентних прав.
15. Патент: поняття, види та порядок отримання.
16. Інтелектуальна власність на наукове відкриття.
17. Інтелектуальна власність на компоновання (топографію) інтегральної мікросхеми.
18. Інтелектуальна власність на раціоналізаторську пропозицію.
19. Інтелектуальна власність на селекційні досягнення (сорт рослин, порода тварин).
20. Інтелектуальна власність на комерційну таємницю.
21. Поняття, види та загальна характеристика договорів у сфері інтелектуальної власності.
22. Ліцензія та ліцензійний договір.
23. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності.
24. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності.
25. Договір комерційної концесії (франчайзингу).

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

- 6.1. *Форми поточного контролю:* семінарські заняття, індивідуальні завдання.
6.2. *Форми проміжного контролю:* модульна контрольна робота.
6.3. *Форми підсумкового контролю:* залік.

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Модульна контрольна робота

Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях, результати самостійної роботи з науковою літературою та першоджерелами, а також якість виконання студентом індивідуального завдання у вигляді реферату та його презентації.

Модульна контрольна робота складається з 5 тестів, які містять лише одну правильну відповідь та 2 теоретичних питань.

Приклад:

1 варіант

Тестові завдання

1. 1. Особисті немайнові права інтелектуальної власності на об'єкт створений за замовленням належать:

- а) замовнику;
- б) творцю;
- в) творцю, а у випадках, передбаченому законом, іншим особам;
- г) спадкоємцю творця;

2. Вкажіть об'єкти авторського права:

- а) виступи, лекції, промови, проповіді;
- б) твори народної творчості;
- в) раціоналізаторська пропозиція;
- г) збірники творів.

3. Хто з перерахованих осіб є суб'єктом патентного права?

- а) автор комп'ютерної програми;
- б) автор промислового зразка;
- в) творець картини;
- г) автор раціоналізаторської пропозиції.

4. Строк чинності виключних майнових прав інтелектуальної власності на сорт рослин, породи тварин спливає через ____ років, а щодо дерев та винограду – через _____ років, що відліковуються з 1 січня року, наступного за роком державної реєстрації цих прав.:

- а) 20, 25;
- б) 30, 35;
- в) 15, 20;
- г) 25, 30.

5. В якій формі укладається договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності?

- а) усній;
- б) письмовій;
- в) нотаріально посвідченій;
- г) довільній.

Теоретичні питання:

1. Суб'єктивне право інтелектуальної власності: поняття, зміст та юридичні властивості.
2. Інтелектуальна власність на комерційну таємницю.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. *Шкала та схема формування підсумкової оцінки*

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	зараховано
70-89	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом.0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Тези доповідей	5
Термінологічний словник	5
Реферат	5
Презентація	5

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Максимальна кількість балів за відповідь на 1 питання складає 15 балів. Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки.

8.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби для демонстрування презентацій (проектор), комп'ютер (ноутбук) для використання нормативної електронної бази.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Основні джерела:

1.1. Нормативна база :

1. Конституція України від 28 червня 1996 р.//Відомості Верховної Ради України – 1996, №30, ст. 141.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44 – Ст. 35.
3. Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 23 грудня 1993 р. N 2188- III // Відомості Верховної Ради України. – 1994. - № 13. – Ст. 64.
4. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» від 15 грудня 1993 р. № 3687-XII // Відомості Верховної Ради України. 1994. - № 7. – Ст. 32
5. Закон України "Про охорону прав на сорти рослин" від 21.04.1993 р.№ 3116-XII в редакції закону № 2986-III від 17.01.2002 р.
6. Закон України "Про охорону прав на зазначення походження товарів"від 16.06.1999 р. № 752-XIУ із змінами.
7. Інкотермс 2000: Офіційні правила тлумачення торговельних термінів// Уряд, кур'єр, 2002 - № 63.- С. 5-8 (початок); Уряд, кур'єр, 2002 - № 68 - С. 5-12 (закінчення).
8. Закон України „ Про Антимонопольний комітет України" від26.11.1993 р. // ВВР України, 1993.- № 50.- Ст. 472.
9. Закон України „ Про захист від недобросовісної конкуренції" від7.06.1996 р. // ВВР України, 1996.- № 36.- Ст. 164.
10. 15. Закон України „ Про природні монополії" від 20.04.2000 р. // ВВР,2000-№30- Ст. 238. 32
11. Закон України „ Про захист економічної конкуренції" від11.01.2001 р.//ВВ Р України, 2001.-№ 12.-Ст. 64.

Рекомендована література

12. Аврамова О. Є., Ревелюк І. С. Система суб'єктів інтелектуальної власності // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут». – №6(980). – 2013. – С.30-33.
13. Авторське право в міжнародно-правовому аспекті: навчально-методичний посібник / Уклад. Євков А. М. – Харків, 2010. – 126 с.

14. Андрусів У. Проблеми реалізації прав інтелектуальної власності на програми організацій мовлення в Україні / У. Андрусів // Право України. – 2008. - № 6. – С.63-68.
15. Андрусів У. Тенденції удосконалення законодавства України у сфері охорони суміжних прав організацій мовлення / У. Андрусів // Часопис Київського університету права. – 2008. - № 3. – С.230-235.
16. Афанасьєва К. О. Авторське право: практ. посібник / К. О. Афанасьєва. – К.: Атіка, 2006. – 224 с.
17. Базилевич В. Д. Інтелектуальна власність: Підручник / В. Д. Базилевич. – К.: Знання, 2006. – 431 с.
18. Баймуратов М. А. Авторское право на литературные и художественные произведения: компаративное исследование: монографія / М. А. Баймуратов, М. И. Стреля. – М.: ТрансЛит, 2012. – 234 с.
19. Бондаренко С. В. Авторське право та суміжні права. – К.: Ін-т. інтел. власн. і права, 2008. – 288 с.
20. Бурлуцький О. В. Розгляд проблеми захисту права на наукове відкриття в умовах НТП України / Бурлуцький О. В. // Часопис Київського університету права. – 2013. - № 4. - С. 246- 249.
21. Валле В. Спадок Джеймса I та королеви Анни: охорона інтелектуальної власності у часі й просторі / Віра Валле. – К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2010. – 216 с.
22. Дахно І. І. Право інтелектуальної власності [текст] : навч. посібник. / За ред. д.е.н., проф. І. І. Дахна. / І. І. Дахно, В. М. Алієва-Барановська, – К. : «Центр учбової літератури», 2015. – 560 с.
23. Енциклопедія інтелектуальної власності / за ред. проф. П. П. Крайнева. – К.: Старт-98, 2012. – 660 с.
24. Жилінкова О. В. Договірне регулювання відносин щодо інтелектуальної власності в Україні та закордоном: монографія / О. В. Жилінкова. – К.: Юрінком Інтер, 2015. – 280 с.
25. Зайцева-Калаур І. Авторські права організацій ЗМІ / І. Зайцева-Калаур // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2013. – Вип. 22; част. 1. – С.142-146
26. Ієвіня О.В., Мироненко В.П., Павловська Н.В., Пилипенко С.А. Право інтелектуальної власності: схеми та роз'яснення: Навчальний посібник. К.:КНТ, 2007.
27. Інтелектуальна власність в галузі комп'ютерингу: підручник / О. Б. Вовк, В. В. Пасічник, Н. Б. Шаховська, В. С. Якушев. – Львів: Новий Світ - 2000, 2013. – 317 с.
28. Інноваційна політика : підручник [для студ. вищ. навч. закл.] /Л.І. Федулова, А.А. Мазаракі, Г.О. Андрощук. – К. : Київ. над. торг.-екон. ун-т, 2012. – 604с.
29. Кожушко Р.Ю. Інтелектуальна власність: навчальний посібник / Р.Ю. Кожушко, М.В.Колосніченко, І.П.Остапчук та ін.— К.: КНУТД, 2014. – 108 с.
30. Коссак В. М., Якубівський І. Є. Право інтелектуальної власності: Підручник. – К.: Істина, 2007. – 208 с.
31. Кривошеїна І. В. Комерційні найменування: історичний аспект виникнення і розвитку поняття / Кривошеїна І. В. // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2013. – Вип. 22; част. 1. – С.161-163.
32. Кубах А.І. Право інтелектуальної власності: Навч. посібник – Харків: ХНАМГ, 2008. – 149 с.
33. Кузнецов Ю.М. Патентознавство та авторське право: Підручник . К.: Кондор, 2008.
34. Лазебний В. С., Розорінов Г. М., Толюпа С. В. Основи інтелектуальної власності та її захисту. – К.: Видавництво «Ліра-К», 2011. – 160 с.
35. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України. Частина I. Н 34. Станом на 15 січня 2014 р. / За аг. Ред. В. В. Богатиря – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 512 с.
36. Орлюк О.П., Святоцький О.Д. Право інтелектуальної власності. К.: Видавничий Дім „Ін Юре”, 2007.

37. Порівняльне патентне право і захист комерційної таємниці / Уклад. О. Я. Трагнюк. – Харків, 2010. – 214 с.
38. Право інтелектуальної власності: Акад. курс / О. П. Орлюк, Г. О. Андрощук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін.; За ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. – 696 с.
39. Право інтелектуальної власності: Навч. посіб. /В. Р. Кравець, В. Г. Олюха, О. М. Стець та ін.; за заг. ред. Кравця В. Р., Олюхи В. Г. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 270 с. Репешко П. І. Міжнародно-правова система охорон права інтелектуальної власності на товарні знаки
40. Репешко П. І. // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2013. – Вип. 22; част. 1. – С.212-216.
41. Слободенюк К. Є. Історичний аспект становлення охорони інтелектуальної власності / К.Є. Слободенюк // Наше право. - № 4; ч.1. – 2010. – С.38-43.
42. Сорвачов О. В. Обмеження, припинення і скасування майнових прав інтелектуальної власності на промислові зразки / Сорвачов О. В. // Право і суспільство. - № 5. – 2012. – С.75- 78.
43. Франчайзинг: Навчальний посібник / За ред. О. Є. Кузьміна. – К.: Знання, 2011. – 267 с.
44. Цивільне право України: Загальна частина / За редакцією професорів І. А. Бірюкова і Ю. О. Заїки. – К.: Алерта, 2014. – 510 с.
45. Цивільне право : підручник : у 2 т. / НУ "ЮАУ ім. Я. Мудрого" ; за ред. : В. І. Борисова, І. В. Спасибо-Фатєєва, В. Л. Яроцький. – Х. : Право, 2011. – Т. 1–2. Т. 1. – 656 с.,Т. 2. – 816 с.
46. Цивільне право: Навч. посіб. / Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого", Наук. б-ка ; уклад. В. В. Брагінська ;. – Х., 2012. – Вип. 3.
47. Харитонова О. І. Правовідносини інтелектуальної власності, що виникають внаслідок створення результатів творчої діяльності (концептуальні засади): монографія / О. І. Харитонова. – Одеса: Фенікс, 2011. – 346 с.
48. Харитонова О. І., Харитонов Є. О., Ківалова Т. С., Дмитришин В. С., Кулініч О. О., Романадзе Л. Д. та ін. Право інтелектуальної власності: підручник / за заг. ред. О. І. Харитонової. – К.: «Юрінком Інтер», 2015. – 544 с.
49. Ходаківський Є.І. Інтелектуальна власність: економічно-правові аспекти. навч. посіб. / Є.І. Ходаківський, В.П. Яковчук, І.Л. Литвинчук – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 276 с.
50. Юскаєв В. Б. Інтелектуальна власність: навчальний посібник у двох частинах / Юскаєв В. Б. – Суми: Видавництво СумДУ, 2010. – Ч.2. – 148 с.